

Vingsted, den 18. november, 2008.

Danmarks Sportsfiskerforbunds ålenotat – udarbejdet med henblik på foretræde for Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Det Internationale Havundersøgelsesråd – ICES – har fastslået, at den europæiske ål er uden for sikre biologiske grænser, og at det nuværende fiskeri ikke er bæredygtigt.

Formuleringen ”uden for sikre biologiske grænser” betyder, at bestanden i øjeblikket er så lille, at der ikke kan gives garanti for, at ålen vil kunne overleve som art. Eksempelvis er antallet af glasål, der ankommer til Europas kyster, blevet reduceret med 99 % siden 1980’erne.

På baggrund af rådgivningen fra ICES har EU-landene vedtaget en rådeordning, der pålægger medlemslandene at udarbejde en forvaltningsplan og sikre, at de nødvendige reduktioner i fiskeriindsatsen gennemføres. Formålet med planen er at sikre ålens overlevelse som art.

Elementerne i planen er, at der i saltvand enten skal gennemføres en indsatsreduktion på mindst 50 % eller andre begrænsninger, der medfører en reduktion i ålefangsterne på mindst 50 % i forhold til perioden 2004 – 2006. For ferskvandsområder er målsætningen den, at mindst 40 % af biomassen af voksne ål skal undslippe tilbage til havet set i forhold til det bedste skøn over den ålebiomasse, der ville undslippe, hvis bestanden ikke var udsat for menneskeskabt påvirkning.

Det er ubetinget positivt, at EU-landene i fællesskab ønsker at redde ålen; i øvrigt i sidste øjeblik, for situationen er meget alvorlig. Faktisk så alvorlig, at der skal indføres drastiske restriktioner, hvis ålen skal reddes.

ICES fastslår således i en rapport¹, at det nuværende fiskeri skal reduceres med mindst 90 % overalt i Europa for at sikre den nødvendige fremgang i ålebestanden. Hvis denne reduktion indføres, vil det tage mindst 180 år for ålebestanden at nå op på et stabilt og sundt niveau – se figur 6.7, som er fra ICES-rapporten¹. Værdien 0,1 på x-aksen svarer til en reduktion i fiskeridødeligheden på 90 %.

¹ Report of the 2007 sessions of joint EIFAC/ICES Working Group on Eels, 2007, side 65.

Figuren viser også, at en reduktion i fiskeriet på 95 % (se under 0,05 på figuren) vil betyde, at det vil tage mindst 110 år at nå i mål. Hvis reduktionen bliver på 85 % eller mindre, vil ålebestanden kun gå én vej – mod sin sikre undergang.

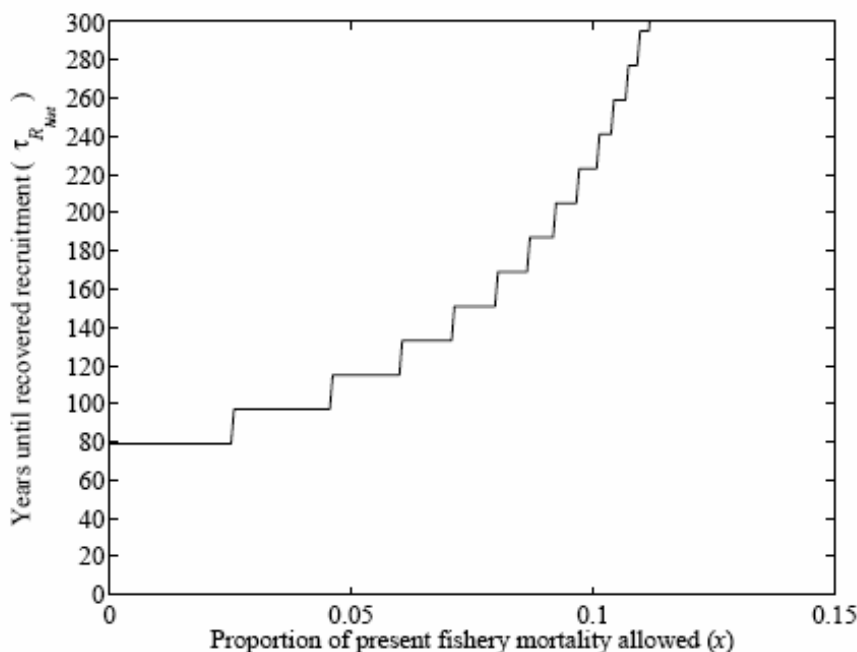

Figure 6.7. The time required for full recruitment recovery at the population level as a consequence of the proportion of current fishing mortality still in practice after fishery reductions. Parameter values used represent an approximate average for the fishery pressures and lifespan of the whole eel population (mainly from Dekker, 2000a). From Åström and Dekker (2007).

Set i lyset af ICES' rådgivning er EU-forordningen derfor grundlæggende utilstrækkelig, men formuleringerne – ”en reduktion i ålefangsterne på **mindst 50 %**” og ”**mindst 40 %** af biomassen af voksne ål skal undslippe tilbage til havet” – gør det dog muligt for de enkelte lande at gennemføre de nødvendige initiativer, som kan redde ålen.

Muligheden for at vise de andre lande i EU, at vi i Danmark tager ålens redning meget alvorligt blev dog ikke grebet af Fødevareministeriet – snarere tvært imod. Udkastet til den danske forvaltningsplan, som netop har været i høring, viser desværre meget tydeligt, at planen snarere går ud på at sikre ålefiskeriet nogle få år ud i fremtiden end at sikre ålens overlevelse.

Denne påstand baserer vi på, at der på de væsentligste områder ikke gennemføres de nødvendige initiativer. DTU, Aqua, som rådgiver Fødevareministeriet i fiskeribiologiske

spørgsmål, har i et notat beskrevet, hvad der skal til for at leve op til forordningens mål². På ferskvandsområdet vurderer DTU, at følgende skal sættes i værk: "Forvaltningsplaner for ferskvand med en 40 % målsætningen vil betyde at det nuværende fiskeri (31 tons) skal udfases, og herudover skal produktionen yderligere forøges med ca. 340 tons blankål for at nå 40 % målsætningen. Forøgelsen kan muligvis opnås ved habitatsforbedringer, bedre drift og kontrol af åleparas, løsning af evt. problemer ved vandindtag ved ferskvandsdambrug og vandkraftturbiner samt udsætninger i størrelsesordenen 5 - 6 tons glasål årligt."

Ålens overlevelse skal altså blandt andet sikres ved at stoppe al fiskeri i ferskvand og desuden årligt udsætte 5-6 tons glasål. Hvad står der i udkastet til den danske forvaltningsplan om disse to vigtige elementer? Med hensyn til fiskeri i ferskvand lægges der op til, at det stadig skal være muligt at drive erhvervsfiskeri, så på det område ignoreres rådgivningen fra DTU Aqua. Samtidig vil det også indtil 2014 være muligt for fiskeriberettigede at anvende redskaber, der kan spærre op til 1/3 af fiskevandets bredde. Det betyder for eksempel, at en lodsejer indtil 2014 fuldt lovligt vil kunne sætte et bundgarnslignende redskab på 333 meter, hvis søen det pågældende sted er 1000 meter bred.

Hvordan ser det så ud med muligheden for at kunne udsætte de 5-6 tons glasål – og vil udsætningerne i givet fald kunne redde ålen fra at uddø? Her er det vigtigt at bemærke, at det aldrig er dokumenteret, at udsætninger af glasål vil kunne bidrage positivt til at øge gydebestanden i Sargassohavet. Men selv hvis det mod forventning skulle vise sig at være tilfældet, er det ikke sandsynligt, at denne løsning kan bruges. DTU skriver således i notatet: "Det konkluderes at forvaltningsmålet på 40 % kun kan nås ved meget store udsætninger, som vil være meget kostbare at foretage og sandsynligvis umulige at fremskaffe grundet den generelle dårlige situation for bestanden."²

I Danmark er de indre farvande meget vigtige opvækstområder for ålen. Derfor foreslår DTU Aqua i notatet, at der laves en fælles forvaltningsplan for både ferskvand og saltvand. DTU Aqua begrundes deres anbefaling således: "Forordningen fokuserer på produktionen af blankål i ferskvand, hvilket ikke er det væsentligste produktionsområde for blankål i Danmark, som er de lavvandede saltvandsområder. Det synes derfor ikke hensigtsmæssigt at have en 40 % målsætning i ferskvand, der medfører, at alt fiskeri

² Åleforvaltningsplan i Danmark, DTU, december 2007.

skal forbydes, og at de samme ål, der er fredet i ferskvand, herefter kan fanges i saltvand under udvandring mod gydepladserne. Det anbefales derfor, at der udarbejdes én forvaltningsplan for både saltvand og ferskvand.”²

Det bør her nævnes, at forholdene i Sverige meget minder om de danske med de vigtigste produktionsområder i marine områder, og derfor har de svenske myndigheder (Fiskeriverket) i den svenske forvaltningsplan foreslået, at der laves en fælles plan for salt- og ferskvand.

Men i Danmark blev eksperternes rådgivning fuldstændigt forbigået. Årsagen til det er med stor sandsynlighed, at en fælles forvaltningsplan for salt- og ferskvand – ifølge DTU – vil betyde, at fiskeriet i saltvand helt skal ophøre².

Konklusionen for ferskvandsdelen er derfor, at de tre væsentligste råd – stop for al fiskeri, udformning af en fælles forvaltningsplan for både fersk- og saltvand samt udsætning af 5-6 tons glasål – enten blev ignoreret eller med meget stor sandsynlighed ikke kan gennemføres. Det er derfor højst usandsynligt, at forordningens mål i ferskvand med de 40 % udtræk af blankål kan opnås i danske farvande.

Da alle blankål fra Østersøområdet – Østersøen alene er 377.000 km² og hertil skal lægges de i tusindvis af km² opvækstområder i ferskvand i Sverige, Finland, de baltiske lande, Polen og Tyskland – skal passere gennem de indre danske farvande på deres vej mod Sargassohavet kunne en reduktion af fiskeridødeligheden i de danske saltvandsområder på mindst 90 % måske redde ålebestanden i vores del af Nordeuropa. Men udkastet til planen viser, at overliggeren også her sættes meget lavt.

Ud fra fangstdata fra 21 fritidsfiskere har man beregnet, at forbud mod rekreativ rusefiskeri i perioden 10. maj – 31. juli samt stop for brug af pæleruser og krogliner vil medføre en halvering i fritidsfiskernes ålefangster. Der findes cirka 30.000 fritidsfiskere i Danmark, som alle per definition dyrker redskabsfiskeri som en hobby. Danmarks Sportsfiskerforbund mener ikke, at det er rimeligt, at 21 personers ålefiskeri ekstrapoleres til 30.000 fritidsfiskeres, og at disse meget usikre fangstdata efterfølgende danner grundlag for en forvaltningsplan, der skal redde en stærkt truet art. Den enorme statistiske usikkerhed burde medføre en anderledes forsigtig tilgang. Den foreslåede tidsbegrænsning kan lige så vel resultere i en fangstreduktion på 10 % i stedet for de

ønskede 50 %. Det undrer i den forbindelse meget, at forsigtighedsprincippet ikke er blevet anvendt. Danmarks Sportsfiskerforbund frygter under alle omstændigheder, at den foreslåede tidsbegrænsning ingen positiv effekt vil få på ålebestanden, idet hovedtrækket af blankål finder sted efter den 31. juli.

Reduktionen i erhvervs- og bierhvervsfiskernes ålefiskeri skal ske ved, at der udstedes tilladelser til personer, der har fanget en defineret mængde ål i perioden 2004-2007. Formålet er at halvere mængden af redskaber. Forordningen gør det ellers også muligt at halvere ålens fiskeridødelighed ved at sikre, at der kun fanges halvt så mange kg ål. Men den danske plan fokuserer udelukkende på at gennemføre en halvering af fiskeriindsatsen. Problemet ved det er, at det ikke nødvendigvis betyder en halvering i fangsterne. DTU skriver således i deres notat²:

”Alene en nedbringelse af antal registrerede redskaber (option i) giver ikke nødvendigvis en reduktion i fangstmængden, idet der er stor forskel på fangsten i det enkelte redskab, og det må derfor være forvaltningsmæssigt nødvendigt at følge forordningens kombination (option ii) af reduktion i indsats med henblik på at opnå en 50 % reduktion i den samlede danske fangst.”

Selv om DTU her pointerer, at det vil være ”nødvendigt” også at fokusere på fangsterne for at sikre, at fiskeridødeligheden halveres, så indgår en regulering af fangsterne som før nævnt ikke i den danske åleplan. Det er derfor meget sandsynligt, at fangsten af blankål i de danske farvande ikke bliver halveret, som jo ellers er formålet med forvaltningsplanen.

Vi er samtidig bekendt med, at grænsen for, hvor mange kg ål, der skal være fanget i perioden 2004-2007 for at kunne opnå tilladelse til fiskeri, er under voldsomt pres. Hvis grænsen lempes, vil resultatet blive endnu dårligere end de krævede 50 %. Dette tal skal sættes op mod minimums-anbefalingen fra ICES: En reduktion på mindst 90 %.

Det er vigtigt at erindre, at åleplanen er sat i verden for at redde en art, som netop nu balancerer på grænsen af udryddelse. Hvis vi ikke gør det rigtige nu, har vi om få år sandsynligvis forpasset chancen – og endnu en art er definitivt forsvundet.

Vigtigheden af, at det er nu eller aldrig, kan ikke overdrives: Den nuværende bestand af blankål og store gulål i de danske farvande er et resultat af et indtræk af glasål, som fandt sted for 10-15 år siden. Dengang var indtrækket af glasål mindst ti gange større end det, som rammer vore kyster i disse år. Derfor vil et totalt stop for fiskeri nu og her få en relativ stor positiv effekt, idet årgangene af voksne ål er relativt store. Venter vi derimod bare nogle få med at gennemføre fangstforbuddet, vil bestanden af voksne ål i vore farvande være meget mindre, og den positive effekt på gydebestanden vil være stærkt begrænset.

Set i lyset af, at bestanden allerede nu er uden for sikre biologiske grænser kan det derfor undre, at eksperternes rådgivning, som refereret i dette notat, ikke er taget til efterretning. Den danske forvaltningsplan i dens nuværende udformning vil ifølge eksperterne ikke redde ålen. Vil Folketingets partier påtage sig det ansvar?

Notatet er udarbejdet af Danmarks Sportsfiskerforbund, KME. Vingsted, den 18. november, 2008.

Bilag 1. Artikel fra Politikens netavis, 4. november 2008.

Bilag 2. Pressemeddelelse fra Danmarks Sportsfiskerforbund. Totalforbud mod at fange ål. Vedlagt som PDF-fil.

Bilag 1.

<http://politiken.dk/indland/article593001.ece>

Lystfiskere og forskere vil frede ålen

Af Rasmus Bech

Som alle de øvrige ålefiskende europæiske lande er også Danmark blevet pålagt at lave en såkaldt ålehandlingsplan, der skal hindre en stærkt truende udryddelse af ålen.

Den danske rammeplan er blevet udformet af Fødevareministeriet, og den har netop været ude til høring i interesseorganisationerne, bl.a. hos erhvervsfiskerne, fritidsfiskerne og i forskerkredse. Derfor vides det endnu ikke, hvordan den endelige plan kommer til at se ud.

Ålen mest truet blandt 150 arter

Men både i det internationale havforskningsråd ICES og i Danmarks Sportsfiskerforbund er det opfattelsen, at rammeplanen mere tager sigte på at beskytte fiskeriet end at beskytte ålen.

Begge steder mener man, at kun et totalt forbud mod ålefiskeriet vil have nogen effekt. Ellers står ålen foran udryddelse. Situationen er alarmerende, mener man.

»Blandt de 150 fiskearter, vi følger og skriver årlige rapporter om, er ålen den absolut mest truede«, siger forsker Henrik Sparholt fra det internationale havforskningsråd, ICES. Sparholt var leder af åleforskningsprojektet på Galathea3-ekspeditionen.

Ålen måske væk om 30 år

Havforskningsrådet, der har hovedkvarter i København, har hvert år siden 1998 anbefalet et fiskeristop i kombination med handlingsplaner – men i 2006 skærpede man sit råd til Danmark og de øvrige europæiske ålefiskende lande: Stop al fiskeri.

»Det er vores vurdering, at ministeriets åle-handlingsplan bare i sin nuværende form er en dødsdom over ålen. Og da planen er under stærkt pres fra fiskerierhvervet, er der fare for, at den bliver endnu mindre restriktiv«, siger biolog Kaare Manniche Ebert, Danmarks Sportsfiskerforbund.

»Hvis ikke der sker noget drastisk, vil ålen måske være væk om 20-30 år«.

Det er tanken, at åle-handlingsplanen, der skal vurderes af EU-kommissionen, skal træde i kraft til sommer. Det sagde fødevareminister Eva Kjer Hansen (V), da hun på Danmarks Tekniske Universitet i Lyngby ved København deltog i en temadag om ålens fremtid.

Minister: »Alvorlig udmelding«

»Udmeldingen om udryddelsen af ålen skal tages meget alvorligt«, sagde Eva Kjer Hansen til de 130 deltagere i temadagen, hvor frokosten bød på – røget ål.

»Der er mange stærke følelser forbundet med ålen, og ålefiskeriet i Danmark er meget traditionsbundet. Der fiskes i salt- og ferskvand, og der er derfor mange hensyn at tage. Alle er enige om, at der er et behov for at beskytte ålen, men der er forskellige meninger om hvordan. Det kigger vi nu på i ministeriet«.

»Vi skal have ålen stærkere tilbage, men ikke med begrænsninger, der er hårdere end nødvendigt«, lød det fra ministeren.

Kritik af handlingsplanen

Og det er disse ord, der får forskellige forskere til at sige, at den danske handlingsplan mere vil gå i retning af at beskytte fiskerierhvervets interesser end at sikre ålens overlevelse.

»Planen går ganske enkelt ud på at redde fiskeriet«, lyder det kontant fra biolog Kaare Manniche Ebert, der var blandt dem, der lyttede til Eva Kjer Hansen.

Forsker: Giv kompensation til fiskerne

»Sådan ser det ud lige nu. Planen synes at tage mere hensyn til erhvervet end til ålen«, siger forsker Henrik Sparholt – der som et kompromis foreslår ministeriet at udstede et tre-årigt fiskeforbud, eventuelt i kombination med udsættelse af opdrættede ål.

»Jeg forstår ikke helt beskyttelsen af erhvervet«, lyder det fra Sparholt.

»For 50 år siden var ålefiskeriet det økonomisk vigtigste fiskeri i Østersøen, men siden har været i tilbagegang. Og i dag er erhvervet ikke større, end der er råd til at kompensere fiskerne økonomisk i de 3 år, jeg foreslår fiskeriet stoppet«.